

YTTRANDE

Dnr: KS 2020–1303

Justitiedepartementet

Promemorian Förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än 8 deltagare (Ju2020/04130)

Svenska kyrkan har granskat promemorian utifrån teologiska och etiska perspektiv: Svenska kyrkans grundläggande människosyn, ett barnrättsperspektiv, rätten till ett liv i värdighet samt Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga friheter och rättigheter. Promemorian berör i hög grad Svenska kyrkans verksamhet.

Svenska kyrkans församlingar och pastorat har ett lagstadgat uppdrag som huvudmän för begravningsverksamheten i samtliga kommuner utom Stockholm och Tranås. Detta betecknas av regeringen som samhällsviktig verksamhet.

Svenska kyrkan har under hela pandemin tagit och fortsätter att ta stort ansvar för att upprätthålla verksamhet på ett ansvarsfullt och smittsäkert sätt. Församlingarnas verksamhet har ställts om för att efterleva de direktiv som angetts av regeringen, Folkhälsomyndigheten och regionerna.

Svenska kyrkan kommer givetvis även i fortsättningen att ha beredskap att snabbt anpassa sin verksamhet efter nationella och regionala råd och rekommendationer och genomföra verksamheten på det sätt som förutsättningarna medger. Att värna liv handlar både om att bekämpa smitta och att befrämja folkhälsan i ett vidare perspektiv.

SVENSKA KYRKANS YTTRANDE

Svenska kyrkan *accepterar* med hänsyn till den rådande situationen regeringens förslag till ändringar i förordningen (2020:114) om förbud mot att hålla allmänna sammankomster och offentliga tillställningar.

Svenska kyrkan *föreslår* att det för begravningsverksamheten görs ett förtydligande som innebär att upp till 20 personer exklusive medverkande kan delta i begravning om lokalen och andra förutsättningar medger att det kan ske ur ett ur smittskyddssynpunkt säkert sätt.

BEGRAVNINGSVERKSAMHETENS SÄRSKILDA FÖRUTSÄTTNINGAR

Svenska kyrkan genomför det lagstadgade uppdraget som huvudman för begravningsverksamheten med de förutsättningar som gäller nationellt och regionalt. Det är av stor betydelse för människor att som närstående kunna ta ett värdigt avsked av sina döda. Svenska kyrkan får många förtvivlade reaktioner från sörjande som ställs inför omöjliga val när de ska begränsa vilka som ska få vara med

vid begravningen. Därför är en begränsning till åtta deltagare inte rimligt. Svenska kyrkan föreslår i stället att maxantalet personer som kan delta i en begravning sätts till 20 personer, exklusive medverkande, om lokalen och andra förutsättningar medger det. Svenska kyrkan har redan tidigare tagit fram råd och stöd för hur enskilda ska kunna delta på ett säkert sätt.

Skälen för förslaget är följande:

- a) Om inte begravning kan ske i kretsen av de närmaste är risken stor att många vill skjuta upp den, vilket i sig leder till en rad problem. Ett etiskt och värdigt omhändertagande av avlidna behöver säkerställas. Från den 15 november till den 15 december är redan 7000 begravningar planerade.
- b) Antalet 20 personer är satt i relation till det genomsnittliga antalet deltagare vid begravning och med tanke på att gruppen närstående ofta infattar nya familjebildningar.
- c) Begravningen blir ett särskilt viktigt tillfälle när fler än vanligt avlider på grund av pandemin och möjligheten till avskedstagande kan vara begränsad. Riter har stor betydelse för människors tolkning av sina liv och därmed också för den existentiella hälsan. Tillgången till riter behöver därför säkras, särskilt i tider av kris. Begravningen är ett omistligt steg i sorgebearbetningen.
- d) Svenska kyrkan vill än en gång betona vikten av att bekämpa smitta och att befrämja folkhälsan i ett vidare perspektiv. I Statens medicinsk-etiska råds skrift *Etiska vägval vid en pandemi: Rapport från Statens medicinsk-etiska råd maj 2020* anges: "Samhällets mål vid en pandemi är att minimera dödlighet och sjuklighet i befolkningen och övriga negativa konsekvenser för individen och samhället." Svenska kyrkan ser att begränsning till åtta personer vid begravning får stora negativa konsekvenser.

ÄNDRINGAR NÄR DET GÄLLER ALLMÄNNA SAMMANKOMSTER OCH OFFENTLIGA TILLSTÄLLNINGAR
Svenska kyrkans vilja är att göra det bästa för att hindra smittspridning och negativa konsekvenser av smittspridningen.

I Svenska kyrkans arbete ser vi att den tilltagande isoleringen tenderar att öka social utsatthet och psykisk ohälsa, i synnerhet i grupper som redan lever i en utsatt situation. Samtalen till Jourhavande präst ökade under allhelgonahelgen och Svenska kyrkan utgår ifrån att behovet kommer att vara stort under julhelgerna.

Svenska kyrkan konstaterar att förslaget får konsekvenser för kyrkans möjligheter att arbeta med människor i utsatta situationer genom minskade intäkter på grund av uteblivna kollekter och insamlingstillfällen.

Till Svenska kyrkans uppdrag hör att stärka livsmod och förmedla hopp. Detta uppdrag kvarstår också med begränsningen till åtta personers deltagande. Svenska kyrkans biskopar har den 16 november, inför de bestämmelser som förväntas gälla, till församlingar och pastorat gått ut med gemensamma råd och rekommendationer som innebär att Svenska kyrkans församlingar ska ge möjlighet till dop, vigsel och begravning med max åtta personer närvarande inklusive medverkande; att gudstjänst fortsatt firas på de sätt som är möjliga, digitalt, eller fysiskt med max åtta personer närvarande inklusive medverkande; att hålla kyrkorna öppna, gärna med präst/diakon på plats i möjligaste mån; att låta kyrkklockor ringa vid gudstjänsttid som en maning till bön samt att värna den diakonala omsorgen.

Svenska kyrkan gör bedömningen att det måste tas särskild hänsyn till att det faktum att begravningsverksamheten som en samhällsviktig tjänst berör och engagerar många människor och att maxgränsen därför behöver höjas med hänsyn tagen till skäl som angivits ovan.

ADVENT, JUL OCH NYÅR MED DEN FÖRÄNDRADE FÖRORDNINGEN

Första advent är vanligen en söndag som samlar många kyrkobesökare, även personer som deltar i gudstjänst mer sällan. Adventstiden präglas också vanligtvis av konserter. Lucia kan firas i kyrkan i vanliga fall. Jul firas av ännu fler. Julnattsmässorna har många besökare, liksom nyårs- och trettonhelgens gudstjänster.

Inför helgerna kommer särskild kommunikation att ske nationellt, regionalt och lokalt i Svenska kyrkan.

Förordningen samt Folkhälsomyndighetens och länsstyrelsernas de regionala smittskyddens allmänna råd följs och tillämpas. Detta gäller all Svenska kyrkans verksamhet, som i stor omfattning nu kommer att ske digitalt. Eftersom behovet av självvård förutses öka är det angeläget att information om Jourhavande präst via 112 och chatt når ut brett.

FÖRORDNINGEN OM FÖRBUD MOT ATT HÅLLA ALLMÄNNA SAMMANKOMSTER OCH OFFENTLIGA TILLSTÄLLNINGAR

Avslutningsvis vill Svenska kyrkan understryka att begränsning av grundlagsfästa rättigheter är en extraordinär åtgärd. Svenska kyrkan understryker också att religionsfriheten och möjligheten att utöva religion, enskilt och tillsammans, är en grundlagsskyddad rättighet som inte får begränsas. Det är av stor vikt att begränsningen endast gäller så länge det är motiverat av hänsyn tagen till smittspridningen.

Uppsala den 18 november 2020

På kyrkostyrelsens vägnar

Helén Ottosson Lovén
Generalsekreterare